

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Metodologiei de calculare a plăților pentru neutralitate
elaborate de SRL „Vestmoldtransgaz”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

- În conformitate cu pct. 544 din Codul rețelelor de gaze naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019 (Codul rețelelor de gaze naturale), OST elaborează și prezintă la Agenție Metodologia pentru calcularea plăților pentru neutralitate în scop de echilibrare, inclusiv repartizarea lor în rândul utilizatorilor de sistem și normele de administrare (gestionare) a riscului de credit.
- SRL „Vestmoldtransgaz” a prezentat la ANRE pentru consultare și aprobare prin scrisoarea nr. 02-642 din 06.08.2024 proiectul Metodologiei de calculare a plăților pentru neutralitate (Metodologie).
- Proiectul Metodologiei a fost elaborat cu participarea experților NARUC.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

Temeiul juridic pentru elaborarea și aprobarea Metodologiei este prevăzut la art. 7 alin. (1) lit. q³) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, conform căreia Agenția aprobă Metodologia de calculare a plăților pentru neutralitate, elaborată de operatorul sistemului de transport și monitorizează respectarea acesteia precum și pct. 544 din Codul rețelelor de gaze naturale.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În anul 2020 ANRE a transpus în Titlului VI al Codului rețelelor de gaze naturale - *Regulamentul (UE) Nr. 312/2014 al Comisiei din 26 martie 2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz*, care presupune crearea mecanismului bazat pe piață, în baza căruia OST este responsabil de calcularea plăților pentru neutralitate și care transferă către partea responsabilă de echilibrare (PRE) într-o manieră corectă, nediscriminatorie și transparentă, toate costurile și veniturile care decurg direct din acțiunile de echilibrare și pentru ca PRE în urma dezechilibrelor să-și poată echilibra portofoliile de echilibrare.

Una din condițiile ce a impus elaborarea proiectului Metodologiei este că OST nu dispune de cadru normativ pentru calcularea plăților pentru neutralitate, care urmează a fi efectuat de OST pentru a asigura neutralitatea costurilor acțiunilor de echilibrare.

Dezechilibrele create de utilizatorii de sistem pot afecta regimul de funcționare normal al rețelei de transport al gazelor naturale și pot pune în pericol securitatea livrărilor de gaze naturale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Prin promovarea proiectului Metodologiei se urmărește realizarea următoarelor obiective:

- evitarea riscurilor pentru securitatea funcționării rețelelor și aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor din Republicii Moldova;
- implementarea măsurilor de neutralitate prevăzute de Codul rețelelor de gaze naturale și Regulile pieței gazelor naturale care să permită achitarea sau perceperea plății pentru dezechilibru zilnic, plății intra-zilnice, plăților privind acțiunile de echilibrare și de alte cheltuieli legate de activitățile de echilibrare, care reprezintă de fapt toate activitățile desfășurate de OST;
- dezvoltarea mecanismului de echilibrare;
- sporirea lichidității pe piața gazelor naturale;
- implementarea calculului plăților pentru neutralitate, încât PRE să transfere sau să primească într-o manieră corectă, nediscriminatorie și transparentă, toate costurile și veniturile care decurg direct din acțiunile de echilibrare.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Metodologiei definește modalitatea de calculare a plăților pentru neutralitate în scopul asigurării neutralității costurilor acțiunilor de echilibrare.

OST va transfera către PRE într-un mod echitabil, nediscriminatoriu și transparent, toate costurile și veniturile care decurg direct din acțiunile de echilibrare efectuate de OST.

Proiectul Metodologiei prevede că OST nu înregistrează câștiguri sau pierderi ca urmare a achitării sau perceperii plății pentru dezechilibru zilnic, plății intra zilnice, plăților privind acțiunile de echilibrare și de alte cheltuieli legate de activitățile sale de echilibrare, care se consideră ca fiind activități întreprinse de OST pentru a îndeplini obligațiile prevăzute în Codul rețelelor de gaze naturale și în Regulile pieței gazelor naturale.

În proiectul Metodologiei sunt stabilite categoriile de costuri și venituri care se includ în plata pentru neutralitate, este prevăzută formula de calculare a plăților pentru neutralitate a PRE, sunt stabilite perioadele de raportare către ANRE și de publicare a informațiilor de către OST referitor la plata pentru neutralitate.

La fel, proiectul Metodologiei prevede regimul de administrare al riscului de credit în care fiecare PRE trebuie să stabilească o Garanție financiară în favoarea OST, pentru a atenua riscul de neplată de către PRE a facturilor emise de OST în privința plăților pentru neutralitate.

Proiectul Metodologiei se aplică tuturor PRE, după ce au semnat un contract de echilibrare OST.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului, nu au fost luate în considerare alte opțiuni alternative (ex. opțiunea de a nu face nimic).

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Prevederile Metodologiei nu vor avea impact asupra sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Intervenția în cauză nu va afecta negativ activitatea OST având în vedere că activitatea de echilibrare a rețelelor de gaze naturale este o activitate care nu trebuie să genereze câștiguri sau pierderi ca urmare a achitării sau perceperii plății pentru dezechilibru zilnic, plății intra-zilnice, plăților privind acțiunile de echilibrare și de alte cheltuieli legate de activitățile de echilibrare, care reprezintă de fapt toate activitățile desfășurate de OST în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute în Codului rețelelor de gaze naturale și Regulile pieței gazelor naturale.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Metoda se aplică tuturor părților responsabile de echilibrare (PRE/utilizatori de sistem), care au încheiate un contract de echilibrare cu OST.

PRE vor transfera OST / primi de la OST într-o manieră corectă, nediscriminatorie și transparentă, toate costurile și veniturile care decurg direct din acțiunile de echilibrare efectuate de OST în conformitate cu Metodologia pentru calcularea plăților pentru neutralitate.

În urma analizei opțiunii recomandate au fost identificate următoarele impacturi:

- va fi definită abordarea care trebuie urmată de OST privind calcularea plăților pentru neutralitate;
- va fi asigurată neutralitatea costurilor și veniturilor acțiunilor de echilibrare;
- va fi asigurat cadrul legal necesar implementării Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, implementării măsurilor de neutralitate stabilite de Codul rețelelor de gaze naturale și Regulile pieței gazelor naturale;
- OST își va realiza acțiunile de echilibrare ce se impun conform legislației în vigoare, astfel transferând toate costurile și veniturile către PRE într-o manieră corectă, nediscriminatorie și transparentă.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Metodologia nu transpune Aquis-ul comunitar.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
<p>Proiectul Metodologiei, Nota informativă și Analiza impactului au fost publicate pe pagina web oficială, www.anre.md, la rubrica <i>Transparența decizională /Proiecte supuse consultării publice</i>, în conformitate cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legea nr. 100/2017 privind actele normative astfel, încât orice persoană interesată să aibă posibilitatea de a accesa documentele respective și de a prezenta propuneri și obiecții pe marginea lor, inclusiv prin poșta electronică, la adresa electronică indicată pe pagina ANRE.</p> <p>Toate propunerile parvenite la proiectul Metodologiei, precum și informațiile cu privire la acceptarea sau respingerea acestora vor fi incluse în sinteza propunerilor și obiecțiilor, care va fi publicată pe pagina electronică a Agenției.</p>
7. Concluziile expertizelor
-
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
<p>Regulile pieței gazelor naturale reglementează măsurile privind neutralitatea unde OST calculează pentru zona de echilibrare a Republicii Moldova soldul contului de neutralitate, adăugând venituri și scăzând costurile legate de echilibrare și dezechilibrare.</p> <p>Potrivit pct. 544 din Codul rețelelor de gaze naturale, OST elaborează și prezintă Agenției pentru aprobare, Metodologia pentru calcularea plăților pentru neutralitate în scop de echilibrare, inclusiv repartizarea lor în rândul utilizatorilor de sistem și normele de administrare (gestionare) a riscului de credit.</p>
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
După intrarea în vigoare a Metodologiei, OST va determina plățile de neutralitate în baza costurilor și veniturilor care decurg direct din acțiunile de echilibrare efectuate de OST.